

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра терапевтичної стоматології

Навчальний рік 2024-2025

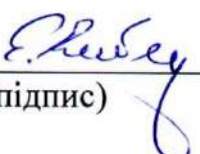
СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
«МЕДСЕСТРИНСТВО В СТОМАТОЛОГІЇ»
(назва освітнього компоненту)

Освітній компонент	вибірковий
Форма здобуття освіти	очна
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я» (шифр і назва галузі знань)
Спеціальність (шифр і назва спеціальності)	223 «Медсестринство»
Освітньо-професійна програма	«Сестринська справа»
Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Курс 3	

Силабус освітнього компоненту розглянуто на засіданні кафедри терапевтичної стоматології ХНМУ

Протокол від
"12" червня 2023 року № 17

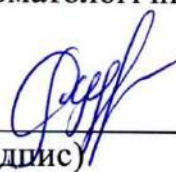
В.о. завідувача кафедри
терапевтичної стоматології

(підпис) проф. Є.М. Рябоконт
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією ХНМУ з проблем професійної підготовки стоматологічного профілю

Протокол від
"16" червня 2023 року № 3

Голова методичної комісії ХНМУ
з проблем професійної підготовки
стоматологічного профілю

(підпис) проф. Г.П. Рузін
(прізвище та ініціали)

Розробники: д.мед.н., професорка кафедри терапевтичної стоматології Гармаш
Ольга Володимирівна

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Рябоконт Євген Миколайович – завідувач кафедри терапевтичної стоматології, д.мед.н., спеціалізація – «Стоматологія».
Контактний тел.: +38050 651 91 25; E-mail: ym.riabokon@knmu.edu.ua

Баглик Тетяна Вікторівна – доцентка кафедри терапевтичної стоматології, к.мед.н., спеціалізація – «Стоматологія»
Контактний тел.: +38067 573 38 90; E-mail: tv.bahlyk@knmu.edu.ua

Андрєєва Олена Вікторівна – доцентка кафедри терапевтичної стоматології, к.мед.н., спеціалізація – «Стоматологія»
Контактний тел.: +38066 440 84 22; E-mail: ov.andrieieva@knmu.edu.ua

Гармаш Ольга Володимирівна – професорка кафедри терапевтичної стоматології, д.мед.н., спеціалізація – «Стоматологія».
Контактний тел.: +38066 694 96 65; E-mail: ov.harmash@knmu.edu.ua

Кафедральний E-mail:

kaf.st.terapevtychnast@knmu.edu.ua

Сторінка в MOODLE

<https://distance.knmu.edu.ua/course/index.php?categoryid=51>

Сторінка в репозитарії

<https://repo.knmu.edu.ua/handle/123456789/189>

Очні консультації: за попередньою домовленістю згідно розкладу кафедри на базі кафедри;

Он-лайн консультації: на платформах Moodle , Zoom або Google Meet згідно з розкладом;

Локація: заняття проводяться в умовах УСЦ ХНМУ, м. Харків, пр. Перемоги 51, кафедра терапевтичної стоматології, дистанційно – у системах Moodle, Zoom або Google Meet.

ВСТУП

Силабус освітнього компонента «Медсестринство в стоматології» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Сестринська справа» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), перший (бакалаврський) рівень, галузі знань 22 “Охорона здоров'я”, спеціальності «Медсестринство».

Програма курсу визначає передумови доступу до навчання, орієнтацію та основний фокус програми, обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття освітнього ступеню бакалавра, перелік загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, нормативний і варіативний зміст підготовки фахівця, сформульований у термінах результатів навчання та вимоги до контролю якості вищої освіти.

Кафедра приймає кваліфікованих здобувачів освіти будь-якої раси, національного чи етнічного походження, статі, віку, осіб з особливими потребами, будь-якої релігії, сексуальної орієнтації, гендерної приналежності, ветеранського статусу або сімейного стану на всі права, привілеї, програми та види діяльності, що надаються здобувачам освіти університету.

<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=5242>

Опис освітнього компоненту (анотація).

У вибіркового курсі розглянуті основні питання зі стоматології: діагностика, методи лікування та профілактики основних стоматологічних захворювань. Розглянуто питання матеріалознавства в стоматології. Розглянуто питання невідкладних станів в стоматології. Приділено значну увагу інфекційному контролю в закладах охорони здоров'я стоматологічного профілю. Представлено основні завдання медичної сестри в стоматологічних кабінетах різного профілю. Розглянуті особливості спілкування з стоматологічними пацієнтами.

Предметом вивчення освітнього компоненту є вправи та заходи по асистуванню лікарю-стоматологу при лікуванні та профілактиці запальних, деструктивних продуктивних та інших процесів у щелепно-лицьовій ділянці людини.

Викладання проводиться за принципами доказової медицини з використанням діючих гайдлайнів світових фахових товариств.

Курс охоплює основні практичні, так і теоретичні аспекти діяльності медичної сестри в стоматології.

Силабус упорядковано із застосуванням сучасних педагогічних принципів організації навчального процесу вищої освіти.

Міждисциплінарні зв'язки. Освітній компонент «Медсестринство в стоматології» має зв'язки з такими освітніми компонентами, як «Медична та біоорганічна хімія», «Фізіологія», «Анатомія людини», «Фармакологія та медична рецептура» та інтегрується з цими освітніми компонентами.

Освітній компонент належить до вибіркових.

Пререквізити та постреквізити освітнього компонента відповідно до примірною навчального плану, вивчення освітнього компонента «Медсестринство в стоматології» здійснюється коли здобувачем освіти набуті відповідні знання з основних базових освітніх компонентів: медичної біології, основ біологічної фізики, анатомії людини, фізіології, «Обстеження та оцінювання стану здоров'я людини» та ін.

У свою чергу, освітній компонент «Медсестринство в стоматології» формує засади вивчення здобувачем освіти наступного клінічного освітнього компонента, що передбачає «вертикальну» інтеграцію з цими освітніми компонентами та формування умінь в процесі подальшого навчання у професійній діяльності та здобуття першого (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

Посилання на сторінку освітнього компонента в системі MOODLE:

<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=5242>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1.1. Метою вивчення освітнього компонента «Медсестринство в стоматології» є формування у здобувача освіти основ клінічного мислення і набуття професійних компетентностей обстеження хворого та оцінки здоров'я та основних проявів стоматологічних захворювань із дотриманням принципів сестринського процесу. Програма передбачає теоретичну, практичну та науково-дослідну підготовку. Метою викладання є підготовка конкурентно-спроможного, висококваліфікованого, компетентного фахівця за спеціальністю «Медсестринство», здатного вирішувати практичні проблеми і задачі діяльності у галузі охорони здоров'я із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, медичних та клінічних наук.

1.2. Основними завданнями вивчення освітнього компонента «Медсестринство в стоматології» є: вивчити ключові поняття стоматології. Вміти заповнювати медичну та медсестринську документацію. Вивчити основні нозологічні форми стоматологічних захворювань (карієс, ускладнення карієсу, некаріозні ураження зубів, хвороби пародонту, стоматити). Вивчити алгоритми допомоги при невідкладних станах в стоматології. Ознайомитися з новими сучасними методами інфекційного контролю в закладах охорони здоров'я стоматологічного профілю. Ознайомитися з сучасними методами профілактики основних стоматологічних захворювань (карієс, ускладнення карієсу та некаріозні ураження зубів, хвороби пародонта, стоматитів). Набути практичні навички та теоретичні знання для допомоги лікарю на

стоматологічному прийомі. Проводити профілактичні заходи. Дотримуватися принципів етики та деонтології в медицині. Сформувавши мотиваційні аспекти щодо вдосконалення своїх професійних знань та навичок.

Основними завданнями вивчення освітнього компоненту є набуття здобувачами освіти компетентностей згідно до загальних і фахових компетентностей освітньо-професійної програми «Медсестринство» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 223 «Медсестринство».

1.3. Компетентності та результати навчання.

1.3.1. Вивчення освітнього компоненту забезпечує опанування здобувачами освіти компетентностей:

-інтегральних: здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

-загальних (ЗК):

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.

ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 10. Здатність працювати в команді.

-спеціальних ((фахових, предметних) ФК):

ФК 1. Здатність ефективно застосовувати сукупність професійних навичок (вмінь), медичних засобів, утручань та дій при оцінці функціонального стану пацієнтів/клієнтів, підготовці їх до діагностичних досліджень та заборі біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.

ФК 6. Спроможність допомагати лікарю діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.

ФК 11. Спроможність допомагати лікарю виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.

ФК 12. Спроможність допомагати лікарю проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

1.3.2. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття здобувачами освіти наступних програмних результатів навчання:

ПРН 1. Проводити медсестринське суб'єктивне та об'єктивне обстеження різних органів і систем пацієнта та оцінювати отримані дані. В умовах закладів охорони здоров'я (303) та вдома, шляхом спілкування з пацієнтами різних вікових груп, їхніми родичами чи близькими з оточення хворою дитиною та її батьками, уміти збирати скарги, анамнез захворювання, анамнез

життя. алергологічний анамнез, епідеміологічний анамнез, оцінювати анамнестичні дані.

ПРН 2. Проводити медсестринську діагностику: виявляти та оцінювати проблеми пацієнта. В умовах 303, удома, передбачуваних обставин, вміти виявляти дійсні проблеми пацієнта, оцінювати їхню першочерговість та встановлювати медсестринський діагноз.

ПРН 3. Планувати медсестринські втручання. В умовах 303, удома та за непередбачуваних обставин, вміти скласти план медсестринських втручань для вирішення дійсних та супутніх проблем пацієнтів різного віку.

ПРН 4. Здійснювати контроль за роботою молодшого медичного персоналу та станом інвентарю. В умовах 303 відповідно до посадових обов'язків, з метою дотримання санітарнопротиепідемічного режиму, вміти:

- проводити навчання молодшого медперсоналу з питань виконання функціональних обов'язків та охорони праці; контролювати дотримання правил техніки безпеки молодшим медичним персоналом;
- контролювати роботу молодшого медичного персоналу;
- контролювати виконання правил внутрішнього розпорядку персоналом та пацієнтами;
- контролювати дотримання заходів санітарно-гігієнічного режиму в палатах та медичних кабінетах.

ПРН 5. Здійснювати медсестринське адміністрування. В умовах 303, з метою здійснення організаційних та управлінських компетентностей, вміти:

- приймати управлінські рішення, забезпечувати їх виконання на основі застосування моделей медсестринського керівництва;
- забезпечувати виконання наказів та постанов з питань охорони здоров'я;
- освоїти функціональні обов'язки керівника медсестринських служб;
- знати порядок проведення ліцензування та акредитації лікувально-профілактичних закладів, лабораторій різного профілю, тощо.

ПРН 6. Забезпечувати здоровий мікроклімат в колективі. Використовуючи принципи медсестринської етики та деонтології, правила міжособового спілкування з метою створення сприятливого психологічного мікроклімату, вміти: - спілкуватися з пацієнтом та членами його сім'ї або наближеного оточення, медичним персоналом;

- вирішувати етичні та деонтологічні проблеми в процесі роботи з пацієнтом та членами його родини;
- розглядати та аналізувати в колективі професійні помилки;
- проводити навчання для молодшого та технічного персоналу.

ПРН 7. Брати участь у забезпеченні спостереження за здоровим і перехворілим населенням, реабілітації та диспансерного нагляду. В умовах 303, удома та в громаді, користуючись чинними наказами МОЗ України, з метою формування, збереження та поліпшення стану здоров'я дорослого та дитячого населення, вміти:

- вести облік диспансерних груп населення;
- робити розрахунок та аналіз статистичних показників ефективності диспансеризації;

- проводити роз'яснювальну роботу серед пацієнтів різних диспансерних груп;
- вести облік груп здоров'я;
- розраховувати та оцінювати окремі показники та показники комплексної дії мікроклімату на організм людини;
- визначати етапи медико-соціальної реабілітації пацієнта, завдання для кожного етапу;
- складати комплекс реабілітаційних заходів залежно від і профілю, перебігу, періоду захворювання чи травми; - проводити перепис дитячого населення.

ПРН 8. Виконувати медичні маніпуляції з метою забезпечення санітарно протиепідемічного режиму

ПРН 12. Належно виконувати медичні маніпуляції з метою проведення заходів щодо стабілізації функціонального стану організму.

ПРН 14. Вміти підготувати пацієнта, здійснити забір і скерування біологічного матеріалу на лабораторне та інструментальне дослідження.

ПРН 16. Здатність до точності при здійсненні взаємозалежних медсестринських функцій.

ПРН 20. Належно вести відповідну медичну документацію.

1.3.3. Вивчення даного освітнього компонента формує у здобувачів освіти **соціальні навички**:

- комунікативність (реалізується через: метод роботи групах та мозковий штурм під час аналізу клінічних кейсів, метод презентації результатів самостійної роботи та їх захисту в групі),
- робота в команді (реалізується через: метод роботи групах та мозковий штурм під час аналізу клінічних кейсів),
- конфлікт-менеджмент (реалізується через: ділові ігри),
- тайм-менеджмент (реалізується через: метод самоорганізації під час аудиторної роботи в групах та самостійної роботи),
- лідерські навички (реалізується через: метод презентації результатів самостійної роботи та їх захисту в групі).

2. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика освітнього компонента
		очна форма навчання
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань: <u>22 «Охорона здоров'я»</u> (шифр і назва)	Вибірковий освітній компонент
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: <u>223 «Медсестринство» - бакалаври</u> (шифр і назва)	Курс: 3-й
		Семестр
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 36 самостійної роботи здобувача освіти – 54	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>перший (бакалаврський) рівень вищої освіти</u>	Лекції – 0 год
		Практичні, семінарські – 36 год.
		Самостійна робота – 54 год.
		Індивідуальні завдання
		Вид підсумкового контролю: залік

1.1 Опис освітнього компонента

2.2.1 Лекції - не передбачено

2.2.2 Семінарські заняття - не передбачено

2.2.3 Практичні заняття

	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Предмет і задачі стоматології. Історія розвитку. Структура стоматологічної служби. Організація стоматологічної допомоги населенню.	2	Розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми	Поточний контроль. Усне опитування здобувачів вищої освіти, письмовий контроль теоретичних знань
2	Етика роботи медичної сестри. Обладнання робочого місця медсестри.	2	Розповідь-пояснення, бесіда,	Поточний контроль. Усне опитування

	Документація в умовах стаціонару і поліклініки (журнали стерилізації інструментарію, вмикання «Панмед», журнал аварій, журнал проведення інструктажів з охорони праці і т.п.).		ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми	здобувачів вищої освіти, письмовий контроль теоретичних знань
3	Анатомо-фізіологічна будова органів порожнини рота.	2	Розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми	Поточний контроль. Усне опитування здобувачів вищої освіти, письмовий контроль теоретичних знань
4	Діагностика карієсу та некаріозних уражень зубів, хвороб пульпи, хвороб періодонта, захворювань слизової оболонки ротової порожнини.	2	Розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, кейс-метод	Поточний контроль. Усне опитування здобувачів вищої освіти, письмовий контроль теоретичних знань
5	Використання рентгенографії для діагностики стоматологічних захворювань.	2	Розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, кейс-метод	Поточний контроль. Усне опитування здобувачів вищої освіти, письмовий контроль теоретичних знань
6	Функціональні обов'язки медичної сестри в різних стоматологічних відділеннях поліклініки та стаціонару. Особливості роботи медичної сестри на терапевтичному прийомі. Пристрої і аксесуари та сучасні пломбувальні матеріали, які	2	Розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл,	Поточний контроль. Усне опитування здобувачів вищої освіти, письмовий контроль теоретичних знань

	використовують при проведенні стоматологічних маніпуляцій в терапевтичному кабінеті.		ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій	
7	Особливості роботи медичної сестри на ортопедичному прийомі. Інструменти та матеріали, які використовуються в ортопедичному кабінеті. Будова і принципи роботи стоматологічних установок. Правила експлуатації і догляд за стоматологічним устаткуванням. Сучасні відбиткові матеріали.	2	Розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій	Поточний контроль. Усне опитування здобувачів вищої освіти, письмовий контроль теоретичних знань
8	Особливості роботи медичної сестри на хірургічному прийомі. Інструменти та матеріали, які використовуються в хірургічному відділенні (кабінеті). Підготовка інструментарію до хірургічних утручань в стоматології. Особливості догляду за хворими в умовах щелепно-лицьового відділення.	2	Розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій	Поточний контроль. Усне опитування здобувачів вищої освіти, письмовий контроль теоретичних знань
9	Особливості роботи медичної сестри дитячого стоматологічного кабінету: обладнання кабінету. Сучасні пломбувальні матеріали та інструменти, які використовуються в практиці дитячого стоматолога.	2	Розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл,	Поточний контроль. Усне опитування здобувачів вищої освіти, письмовий контроль теоретичних знань

			ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій	
10	Особливості роботи медичної сестри в пародонтологічному та фізіотерапевтичному кабінетах. Інструменти та матеріали, які використовуються в пародонтологічному та фізіотерапевтичному кабінетах.	2	Розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій	Поточний контроль. Усне опитування здобувачів вищої освіти, письмовий контроль теоретичних знань
11	Професійна гігієна ротової порожнини. Предмети та засоби.	2	Розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми	Поточний контроль. Усне опитування здобувачів вищої освіти, письмовий контроль теоретичних знань
12	Основні напрями профілактики стоматологічних захворювань.	2	Розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми	Поточний контроль. Усне опитування здобувачів вищої освіти, письмовий контроль теоретичних знань
13	Фармакотерапія в стоматології.	2	Розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки,	Поточний контроль. Усне опитування здобувачів вищої освіти, письмовий контроль

			відеофільми, кейс-метод	теоретичних знань
14	Асептика та антисептика. Інфекційний контроль в стоматології. Проблеми внутріщньолікарняної інфекції. ВІЛ-інфекція в стоматології. Дезінфекція та стерилізація стоматологічного обладнання та інструментів.	2	Розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, вирішення ситуаційних і практичних завдань	Поточний контроль. Усне опитування здобувачів вищої освіти, письмовий контроль теоретичних знань
15	Невідкладні стани в стоматології та перша допомога.	2	Розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, кейс-метод	Поточний контроль. Усне опитування здобувачів вищої освіти, письмовий контроль теоретичних знань
16	Психологічні особливості спілкування з пацієнтами різного віку.	2	Розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, індивідуальні (групові) творчі роботи	Поточний контроль. Усне опитування здобувачів вищої освіти, письмовий контроль теоретичних знань
17	Прийом практичних навичок (залік).	2	підсумковий контроль	залік
18	Підсумкове заняття (залік).	2	підсумковий контроль	залік

	Всього годин	36		
--	---------------------	-----------	--	--

Самостійна робота здобувачів освіти

	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1.	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок.			
1.1	Предмет і задачі стоматології. Історія розвитку. Структура стоматологічної служби. Організація стоматологічної допомоги населенню.	3	Презентації, відеороліки, відеофільми, вебінар, віртуальна консультація	Усне опитування здобувачів вищої освіти
1.2	Етика роботи медичної сестри. Обладнання робочого місця медсестри. Документація в умовах стаціонару і поліклініки (журнали стерилізації інструментарію, вмикання «Панмед», журнал аварій, журнал проведення інструктажів з охорони праці і т.п.).	3	Презентації, відеороліки, відеофільми, вебінар, віртуальна консультація	Усне опитування здобувачів вищої освіти
1.3	Анатомо-фізіологічна будова органів порожнини рота.	3	Презентації, відеороліки, відеофільми, вебінар, віртуальна консультація	Усне опитування здобувачів вищої освіти
1.4	Діагностика карієсу та некаріозних уражень зубів, хвороб пульпи, хвороб періодонта, захворювань слизової оболонки ротової порожнини.	3	Презентації, відеороліки, відеофільми, вебінар, віртуальна консультація	Усне опитування здобувачів вищої освіти

1.5	Використання рентгенографії для діагностики стоматологічних захворювань.	3	Презентації, відеороліки, відеофільми, вебінар, віртуальна консультація	Усне опитування здобувачів вищої освіти
1.6	Функціональні обов'язки медичної сестри в різних стоматологічних відділеннях поліклініки та стаціонару. Особливості роботи медичної сестри на терапевтичному прийомі. Пристрої і аксесуари та сучасні пломбувальні матеріали, які використовують при проведенні стоматологічних маніпуляцій в терапевтичному кабінеті.	3	Презентації, відеороліки, відеофільми, вебінар, віртуальна консультація	Усне опитування здобувачів вищої освіти
1.7	Особливості роботи медичної сестри на ортопедичному прийомі. Інструменти та матеріали, які використовуються в ортопедичному кабінеті. Будова і принципи роботи стоматологічних установок. Правила експлуатації і догляд за стоматологічним устаткуванням. Сучасні відбиткові матеріали.	3	Презентації, відеороліки, відеофільми, вебінар, віртуальна консультація	Усне опитування здобувачів вищої освіти
1.8	Особливості роботи медичної сестри на хірургічному прийомі. Інструменти та матеріали, які використовуються в хірургічному відділенні (кабінеті). Підготовка інструментарію до хірургічних утручань в стоматології. Особливості догляду за хворими в	3	Презентації, відеороліки, відеофільми, вебінар, віртуальна консультація	Усне опитування здобувачів вищої освіти

	умовах щелепно-лицьового відділення.			
1.9	Особливості роботи медичної сестри дитячого стоматологічного кабінету: обладнання кабінету. Сучасні пломбувальні матеріали та інструменти, які використовуються в практиці дитячого стоматолога.	3	Презентації, відеороліки, відеофільми, вебінар, віртуальна консультація	Усне опитування здобувачів вищої освіти
1.10	Особливості роботи медичної сестри в пародонтологічному та фізіотерапевтичному кабінетах. Інструменти та матеріали, які використовуються в пародонтологічному та фізіотерапевтичному кабінетах.	3	Презентації, відеороліки, відеофільми, вебінар, віртуальна консультація	Усне опитування здобувачів вищої освіти
1.11	Професійна гігієна ротової порожнини. Предмети та засоби.	3	Презентації, відеороліки, відеофільми, вебінар, віртуальна консультація	Усне опитування здобувачів вищої освіти
1.12	Основні напрями профілактики стоматологічних захворювань.	3	Презентації, відеороліки, відеофільми, вебінар, віртуальна консультація	Усне опитування здобувачів вищої освіти
1.13	Фармакотерапія в стоматології.	3	Презентації, відеороліки, відеофільми, вебінар, віртуальна консультація	Усне опитування здобувачів вищої освіти
1.14	Асептика та антисептика. Інфекційний контроль в стоматології. Проблеми внутрішньолікарняної інфекції. ВІЛ-інфекція в стоматології. Дезінфекція	3	Презентації, відеороліки, відеофільми, вебінар, віртуальна консультація	Усне опитування здобувачів вищої освіти

	та стерилізація стоматологічного обладнання та інструментів.			
1.15	Невідкладні стани в стоматології та перша допомога.	3	Презентації, відеороліки, відеофільми, вебінар, віртуальна консультація	Усне опитування здобувачів вищої освіти
1.16	Психологічні особливості спілкування з пацієнтами різного віку.	3	Презентації, відеороліки, відеофільми, вебінар, віртуальна консультація	Усне опитування здобувачів вищої освіти
2.1	Підготовка до складання практичних навичок.	3	підсумковий контроль	залік
2.2	Підготовка до підсумковому контролю	3	підсумковий контроль	залік
	Всього годин	54		

Види контролю:

Поточний: усне опитування здобувачів вищої освіти, письмовий контроль теоретичних знань за варіантами, презентація результатів роботи в малих групах.

Проміжний: захист результатів виконання індивідуального завдання.

Додатковий: публічна презентація наукового продукту (тези, стаття...).

Підсумковий: залік.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1 Оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності при Європейській кредитно-трансферній системі організації навчального процесу» (наказ ректора ХНМУ № 181 від 21.08.2021 р.).

Поточна навчальна діяльність (ПНД) здобувачів вищої освіти контролюється викладачем академічної групи, після засвоєння ними кожної теми освітнього компонента і виставляються оцінки з використанням 4-бальної (національної) системи. Для здобувачів вищої освіти до поточних оцінок також належить оцінка за виконане індивідуальне завдання. За підсумками семестру середню оцінку (з точністю до сотих) за ПНД викладач

автоматично одержує за допомогою електронного журналу системи АСУ. Підсумковий бал за ПНД у семестрі визначається як середнє арифметичне національних оцінок за кожне заняття та ПЗ, округлене до 2-х знаків після коми. До суми балів за ПНД включається також оцінка за виконане ІНДЗ.

Перерахунок середньої оцінки за ПНД у багатобальну шкалу, для освітніх компонентів, що завершуються заліком (табл. 3.1). Формою підсумкового контролю міри опанування змісту освітнього компонента є залік, який проводиться викладачем академічної групи відповідно розкладу (на останньому занятті). Залік – це процес, протягом якого перевіряються отримані за час навчання: рівень теоретичних знань; розвиток творчого мислення; навички самостійної роботи; компетенції (вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у вирішенні практичних завдань). Для коректного проведення оцінювання підготовленості здобувачів вищої освіти за відповідним освітнім компонентом використовуються певні критерії (п. 3.2).

Таблиця 3.1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для освітніх компонентів, що завершуються заліком).

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		

4.37-4,39	175	3.6-3,61	144
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139

Оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти

Оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті.

Оцінювання підсумкового заняття

Підсумкове заняття (ПЗ) обов'язково проводиться протягом семестру за розкладом, під час занять. Прийом ПЗ здійснюється викладачем академічної групи або проводиться обмін суміжних груп між викладачами.

Для підготовки до ПЗ на інформаційному стенді кафедри, у методичному кабінеті кафедри представлені відповідні матеріали:

- перелік теоретичних питань (у т.ч. питання із самостійної роботи);
- перелік практичних навичок;
- критерії оцінки знань і умінь здобувачів освіти;
- графік відпрацювання здобувачами освіти пропущених занять впродовж семестру.

Проведення підсумкового заняття:

1. Оцінювання засвоєння практичних навичок (критерії оцінювання – «виконав» або «не виконав»). Рівень засвоєння практичних навичок здобувачами освіти оцінюється викладачем за результатами практичних занять за відповідним розділом;

2. Під час оцінювання знань здобувача освіти з теоретичних питань, що входять до даного підсумкового заняття (ПЗ) здобувачу освіти виставляється традиційна оцінка, яка конвертується у багатобальну шкалу разом з оцінками за ПНД.

3.2 – Критерії оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти з освітніх компонентів, що завершуються заліком

Оцінка “відмінно” виставляється здобувачам освіти, які виявили докладне, систематичне і глибоке знання навчально-програмного матеріалу, вміння вільно виконувати завдання, які передбачені програмою, та які засвоїли основну і знайомі з додатковою літературою, рекомендованою програмою.

Оцінка “добре” виставляється здобувачам освіти, які показали систематичний характер знань з терапевтичної стоматології та здібні до їх самостійного поповнення і оновлення в ході подальшої навчальної роботи та професійній діяльності.

Оцінка “задовільно” виставляється здобувачам освіти, що відповідають

тільки на ті питання, які входять до обов'язкового мінімального переліку; що знайомі з основною літературою, яка рекомендована програмою.

Оцінка “незадовільно” виставляється здобувачам освіти, що виявили прогалини в знаннях основного навчально-програмного матеріалу, які допустили принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, які не можуть продовжувати навчання без додаткових занять з терапевтичної стоматології.

Під час оцінювання знань здобувача вищої освіти, що входять для підсумкового заняття (ПЗ), виставляється оцінка за національною шкалою, яка рахується як оцінка за ЗНД (табл. 3.3).

Таблиця 3.3 – Відповідність оцінок за 200-бальною шкалою, 4-бальною (національною) шкалою та шкалою ECTS

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за 4-бальною (національною) шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

Оцінка з освітнього компонента виставляється лише здобувачам вищої освіти, яким зараховані усі підсумкові заняття та залік. Здобувачам вищої освіти, які не виконали вимоги навчальної програми виставляється оцінка Fx, якщо вони були допущені до складання заліку, але не склали його. Оцінка F виставляється здобувачам вищої освіти, які не допущені до складання заліку.

3.2 Питання до заліку:

Перелік теоретичних питань до заліку з курсу за вибором «Медсестринство в стоматології»

1. Предмет і завдання стоматології.
2. Організація стоматологічної допомоги населенню.
3. Структура стоматологічної служби, стоматологічної поліклініки і стаціонару. Реєстратура, лікувальні відділи: терапевтичний, хірургічний, ортопедичний і кабінети: рентгенологічний і фізіотерапевтичний.
4. Основні правові документи в стоматології.
5. Анатомо-фізіологічна будова органів порожнини рота.
6. Діагностика основних стоматологічних захворювань. Карієс, некаріозні ураження, пульпіт, періодонтит, захворювання тканин пародонта і слизової оболонки ротової порожнини.
7. Додаткові методи обстеження. Використання рентгенографічного

методу.

8. Вимоги до стоматологічних кабінетів.
9. Обладнання і документація в різних стоматологічних кабінетах. Будова і принцип роботи стоматологічних установок, правила експлуатації і догляд за устаткуванням.
10. Інструменти та матеріали, які використовуються в терапевтичному, хірургічному, ортопедичному та фізіотерапевтичному кабінетах.
11. Етика роботи медичної сестри.
12. Основні напрями діяльності медичної сестри - підготовча, лікувально-діагностична і санітарно-освітня робота.
13. Обладнання стоматологічного кабінету, обладнання робочого місця медсестри.
14. Обов'язки медичної сестри терапевтичного стоматологічного кабінету. Стоматологічний інструментарій терапевтичного кабінету.
15. Сучасні пломбувальні матеріали і правила роботи з ними. Матеріали для пломбування корневих каналів тимчасових і постійних зубів.
16. Фармакотерапія в стоматології. Сучасні анестетики.
17. Обов'язки медичної сестри кабінету хірургічної стоматології і стоматологічної операційної: обладнання, інструменти. Підготовка робочого місця хірурга.
18. Обов'язки медичної сестри кабінету ортопедичної стоматології: обладнання кабінету. Сучасні інструменти та відбиткові матеріали.
19. Обов'язки медичної сестри дитячого стоматологічного кабінету: обладнання кабінету. Сучасні пломбувальні матеріали, які використовуються в практиці дитячого стоматолога.
20. Обов'язки медичної сестри пародонтологічного та фізіотерапевтичного кабінетів: обладнання пародонтологічного і фізіотерапевтичного кабінетів.
21. Обов'язки старшої і головної медичних сестер стоматологічних поліклінік та стаціонарів.
22. Зберігання медикаментів і наркотичних лікувальних препаратів в кабінетах.
23. Правила асептики і антисептики.
24. Характеристика асептичного і антисептичного методів.
25. Гігієна рук медичної сестри в стоматології.
26. Методи достерилізаційного очищення та дезінфекції стоматологічних інструментів та обладнання (дезінфекція поверхонь).
27. Методи стерилізації стоматологічних інструментів: кип'ятінням в стерилізаторі, сухим нагрітим повітрям, парою під тиском в автоклаві.
28. Стерилізації білизни і перев'язочного матеріалу.
29. Підготовка автоклава до роботи.
30. Перевірка якості стерилізації перев'язочного матеріалу і інструментів.
31. Стерилізація хімічними речовинами (холодна стерилізація).
32. Внутрішньолікарняні інфекції.
33. Попередження ВІЛ-інфекції та гепатитів В і С.
34. Асфіксія - клініка, диференційна діагностика, лікування.

35. Непритомність - причини, клініка, диференційна діагностика, лікування.
36. Колапс - причини, клініка, диференційна діагностика, лікування, профілактика.
37. Гіперглікемічна кома - причини, клініка, диференційна діагностика, лікування, профілактика.
38. Гіпоглікемічна кома - причини, клініка, диференційна діагностика, лікування, профілактика.
39. Гіпертонічний криз - причини, клініка, диференційна діагностика, лікування, профілактика.
40. Бронхіальна астма - причини, клініка, диференційна діагностика, лікування, профілактика.
41. Гематома - етіологія і патогенез, клініка, лікування, профілактика.
42. Епілептичний напад - клініка, диференційна діагностика, лікування, профілактика.
43. Кровотечі післяекстраційні - етіологія і патогенез, клініка, диференційна діагностика, лікування, профілактика.
44. Кровотечі травматичні - диференційна діагностика, лікування.
45. Анафілактичний шок - диференційна діагностика, форми анафілактичного шоку, схема невідкладної допомоги при анафілактичного шоці.
46. Правила та психологічні особливості спілкування з пацієнтами різного віку.
47. Норми поведінки медичних працівників.

Перелік практичних навичок до заліку з курсу за вибором

1. Заповнити журнали стерилізації інструментарію, журнал вмикання «Панмед», журнал аварій, журнал проведення інструктажів з охорони праці і т.п.).
2. Підготувати столик лікаря-стоматолога для прийому пацієнта.
3. Провести достерилізаційне очищення та дезінфекцію стоматологічного інструментарію і обладнання.
4. Провести стерилізацію стоматологічного інструментарію, шовного перев'язочного матеріалу.
5. Підготувати стерильний стіл.
6. Провести обробку ендодонтичного інструментарію.
7. Провести обробку наконечників.
8. Укласти інструментарій у бікс для подальшого автоклавування.
9. Провести контроль стерилізації стоматологічного інструментарію.
10. Провести ретракцію м'яких тканин порожнини рота за допомогою дзеркала.
11. Уміти застосувати ротрозширювач.
12. Провести деконтамінацію стоматологічних відбитків.
13. Провести догляд за хворим у хірургічному стоматологічному відділенні.

14. Провести фізіотерапевтичні процедури.
15. Надати першу медичну допомогу при невідкладних станах стоматологічних хворих.
16. Підготувати підкладочний і пломбувальний матеріали, а також різні відбиткові матеріали.
17. Надати допомогу лікарю в проведенні різних лікувальних процедур (постановка пломби, пломбування кореневих каналів, постановка кофердаму, видалення зуба та ін.)
18. Надати допомогу лікарю в проведенні видалення м'яких і твердих зубних нашарувань ультразвуковим методом.
19. Заповнити медичну документацію по постконтактній профілактиці ВІЛ-інфекції.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА:

Тема 1. Предмет і задачі стоматології. Історія розвитку. Структура стоматологічної служби. Організація стоматологічної допомоги населенню.
Предмет і задачі стоматології. Історія розвитку стоматології в світі та Україні. Структура стоматологічної служби. Організація роботи стоматологічного кабінету, стоматологічного відділення, стоматологічної поліклініки та стаціонару.

Тема 2. Етика роботи медичної сестри. Обладнання робочого місця медсестри. Документація в умовах стаціонару і поліклініки (журнали стерилізації інструментарію, вмикання «Панмед», журнал аварій, журнал проведення інструктажів з охорони праці і т.п.). Поняття етики. Поняття деонтології. Поняття лікарської таємниці. Моральні якості медичної сестри в стоматології. Медична етика та деонтологія в стоматології. Організація робочого місця медичної сестри стоматологічного кабінету. Основні нормативно-правові документи в стоматології.

Тема 3. Анатомо-фізіологічна будова органів порожнини рота. Будова язика та слизової оболонки порожнини рота. Анатомічна будова зубів та ясен. Фізіологічні особливості будови органів порожнини рота в залежності від віку.

Тема 4. Діагностика карієсу та некаріозних уражень зубів, хвороб пульпи, хвороб періодонта, захворювань слизової оболонки ротової порожнини. Клініка та діагностика основних стоматологічних захворювань. Новітні методи обстеження в стоматології.

Тема 5. Використання рентгенографії для діагностики стоматологічних захворювань. Види рентген-апаратів. Рекомендації для призначення стоматологічної рентгенографії. Обмеження опромінення. Захист пацієнта та оператора. Попередження про радіаційні ризики. Конуснопроменева комп'ютерна томографія в стоматології.

Тема 6. Функціональні обов'язки медичної сестри в різних стоматологічних відділеннях поліклініки та стаціонару. Особливості роботи медичної сестри на терапевтичному прийомі. Пристрої і аксесуари та сучасні пломбувальні матеріали, які використовують при проведенні стоматологічних маніпуляцій в терапевтичному кабінеті. Посадова інструкція медичної сестри зі стоматології та головної медичної сестри. Структура стоматологічної поліклініки. Вимоги до стоматологічного кабінету. Будова і принцип роботи стоматологічних установок, правила експлуатації та догляд за устаткуванням. Склад медичної аптечки. Зберігання медикаментів та наркотичних лікувальних препаратів в умовах стоматологічних кабінетів, стоматологічних поліклінік та в стаціонарах стоматологічного профілю. Пристрої і аксесуари та сучасні пломбувальні матеріали (композити, склоіономерні цементи, герметики, компомери, ормокери, матеріали для пломбування кореневих каналів постійних зубів).

Тема 7. Особливості роботи медичної сестри на ортопедичному прийомі. Інструменти та матеріали, які використовуються в ортопедичному кабінеті. Будова і принципи роботи стоматологічних установок. Правила експлуатації і догляд за стоматологічним устаткуванням. Сучасні відбиткові матеріали. Структура стоматологічного ортопедичного кабінету. Основні вимоги до роботи медичної сестри ортопедичного кабінету. Основні інструменти та матеріали, які використовують в ортопедичному кабінеті.

Тема 8. Особливості роботи медичної сестри на хірургічному прийомі. Інструменти та матеріали, які використовуються в хірургічному відділенні (кабінеті). Підготовка інструментарію до хірургічних утручань в стоматології. Особливості догляду за хворими в умовах щелепно-лицьового відділення. Структура стоматологічного хірургічного кабінету, відділення, поліклініки. Основні вимоги до роботи медичної сестри хірургічного кабінету. Основні інструменти та матеріали, які використовують в хірургічному кабінеті.

Тема 9. Особливості роботи медичної сестри дитячого стоматологічного кабінету: обладнання кабінету. Сучасні пломбувальні матеріали та інструменти, які використовуються в практиці дитячого стоматолога. Структура кабінету лікаря-стоматологічного дитячого, відділення дитячої стоматології, дитячої стоматологічної поліклініки. Основні вимоги до роботи медичної сестри дитячого стоматологічного кабінету. Основні інструменти та матеріали, які використовують в кабінеті лікаря-стоматолога дитячого.

Тема 10. Особливості роботи медичної сестри в пародонтологічному та фізіотерапевтичному кабінетах. Інструменти та матеріали, які використовуються в пародонтологічному та фізіотерапевтичному кабінетах. Структура пародонтологічного та фізіотерапевтичного кабінетів. Основні вимоги до роботи медичної сестри пародонтологічного та

фізіотерапевтичного кабінетів. Основні інструменти та матеріали, які використовують у пародонтологічному та фізіотерапевтичному кабінетах.

Тема 11. Професійна гігієна ротової порожнини. Поняття, мета та етапи професійної гігієни порожнини рота. Методи професійної гігієни порожнини рота. Алгоритм проведення курсу професійної гігієни порожнини рота. Індикатори (маркери) для виявлення зубних нашарувань. Мануальні, ультразвукові та повітряно-абразивні інструменти для видалення зубних нашарувань. Хімічні засоби для видалення зубних нашарувань. Полірувальні щіточки, чашечки та пасти. Air-flow та Вектор-терапія.

Тема 12. Основні напрями профілактики стоматологічних захворювань. Базові питання профілактики стоматологічних захворювань. Поняття мета, задачі та методи. Контрольоване чищення зубів. Предмети та засоби гігієни ротової порожнини. Зубні щітки, флоси, пристосування для очищення спинки язика, іригатори порожнини рота, зубні йоржики, зубочистки, міжзубні стимулятори, предмети для догляду за знімними ортопедичними та ортодонтичними конструкціями. Методи чищення зубів. Гігієна ротової порожнини у пацієнтів із захворюваннями тканин пародонта.

Тема 13. Фармакотерапія в стоматології. Анестетики в стоматологічній практиці. Медикаменти для лікування та профілактика карієсу. Терапевтичні пасти. Медикаменти для лікування та профілактика пульпіту (біологічним методом та методом екстирпації). Пасти для девіталізації пульпи. Імпрегнаційні пасти. Медикаменти для пломбування та розпломбування кореневих каналів. Асептичні медикаменти для лікування кореневих каналів. Медикаменти для ретро-апикальної терапії. Медикаменти для лікування та профілактики хвороб пародонта. Медикаменти для лікування захворювань слизової оболонки порожнини рота та алергійних захворювань.

Тема 14. Асептика та антисептика. Інфекційний контроль в стоматології. Проблеми внутрішньолікарняної інфекції. ВІЛ-інфекція в стоматології. Дезінфекція та стерилізація стоматологічного обладнання та інструментів. Асептика та антисептика. Асептика: дезінфекція, стерилізація. Методи асептики. Проблеми внутрішньолікарняної інфекції. Гігієна рук медичної сестри в стоматології. ВІЛ-інфекція у стоматологічних пацієнтів. Екстрена постконтактна профілактика ВІЛ-інфекції у медичного персоналу. Підготовка приміщень стоматологічного відділення. Підготовка рук. Способи обробки рук. Обробка інструментарію. Дезинфекція використаного інструментарію. Стерилізація інструментарію. Стерилізація перев'язувального матеріалу та білизни. Контроль якості стерилізації. Підготовка стерильного столу.

Тема 15. Невідкладні стани в стоматології та перша допомога. Клініка, діагностика, диференційна діагностика та лікування асфіксії,

післяекстраційної кровотечі, гематоми, непритомності, колапсу, бронхіальної астми, епілептичного нападу, анафілактичного шоку, гіперглікемічної коми, гіпоглікемічної коми. Основні лікарські препарати для надання невідкладної допомоги.

Тема 16. Психологічні особливості спілкування з пацієнтами різного віку. Норми поведінки співробітників клініки. Спілкування, міміка, жести. Зняття страху у пацієнта. Реакція на скарги. Спілкування з пацієнтами дитячого та похилого віку. Пацієнти з особливими потребами.

3.4. Індивідуальні завдання (затверджений на засіданні кафедри перелік з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні):

№ з/п	Назва індивідуальних завдань
1.	Участь у олімпіаді з освітнього компонента серед ВНЗ України
2.	Участь у конференціях з доповіддю
3.	Участь у конференціях зі стендовою доповіддю
4.	Участь у конференціях (підтверджена сертифікатом)
5.	Участь у конкурсах з професійної майстерності
6.	Наукові публікації (статті)
7.	Наукові публікації (тези)
8.	Аналітичний огляд з мультимедійною презентацією за тематикою розділу
9.	Виготовлення навчального наочного посібника (стенд, муляж фантом тощо)

Оцінювання індивідуальних завдань здобувача освіти здійснюється за виконання завдань викладача:

- доповідь реферата на практичному занятті 0-2 бали;
- доповідь з презентацією на практичному занятті 0-3 бали,
- доповідь на науково-практичних конференціях кафедри, університету, написання тез, статей 0-5 балів;
- участь у Всеукраїнській олімпіаді – 5-10 балів

Бали за індивідуальні завдання здобувача освіти (загалом не більше 10 балів) можуть додаватись, як заохочувальні додаткові бали до підсумкового балу за поточну навчальну діяльність, вираховану з використанням таблиці 3.4 і входять в склад оцінки з освітнього компонента.

3.5 Правила оскарження оцінки. Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю здобувачів вищої освіти ХНМУ (наказ ректора ХНМУ від 30.09.2020 р. № 35/2020) (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf) дозволяє уникнути конфліктів

під час оскарження здобувачами вищої освіти результатів підсумкового контролю.

4 ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Відповідно до діючої «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності при Європейській кредитно-трансферній системі організації навчального процесу» (<https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-procesu/>), здобувачі вищої освіти мають отримати оцінку за кожною темою освітнього компонента. Регламентовано порядок ліквідування академічної заборгованості (наказ ректора ХНМУ від 26.12.2019 р. № 533) та Положення про порядок відпрацювання здобувачами освіти ХНМУ навчальних занять (наказ ректора ХНМУ від 30.09.2020 р. № 36/20) (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf). Важливо дотримуватися Кодексу корпоративної етики ХНМУ (<https://knmu.edu.ua/golovna/pro-nas/kodeks-korporatyvnoyi-etyky/>). ХНМУ створює простір рівних можливостей, вільний від дискримінації будь-якого національного, расового чи етнічного походження, статі, віку, інвалідності, релігії, сексуальної орієнтації, гендерної приналежності або сімейного стану. Всі права, привілеї, програми та види діяльності, що надаються здобувачам вищої освіти або співробітникам ХНМУ, розповсюджуються на всіх без винятку за умови належної кваліфікації. Від здобувачів вищої освіти очікується зацікавленість в опануванні освітнього компонента. Вітається творчий підхід у різних його проявах. Якщо у Вас виникнуть будь-які питання, будь ласка, контакуйте з викладачем.

5 АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Успішне опанування освітнього компонента вимагає дотримання засад академічної доброчесності. Відповідно до ст. 42 Закону України «Про освіту» та Закону України «Про вищу освіту», враховуючи рекомендації НАЗЯВО (від 29.10.2019 р. протокол № 11) в ХНМУ запроваджено систему розвитку академічної доброчесності, основні положення якої розміщено на сайті ЗВО: Кодекс академічної доброчесності ХНМУ (наказ ректора ХНМУ від 27.08.2019 р. № 305) (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/kodex_ad.pdf); Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті (наказ ректора ХНМУ від 02.07.2020 р. № 165) (https://knmu.edu.ua/wpcontent/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf); Положення про Комісію з доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ (наказ ректора ХНМУ від 02.07.2020 р. № 165) (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_komis_ad.pdf); Положення про порядок перевірки у Харківському національному медичному університеті текстових документів – дисертаційних робіт, звітів за науково-дослідними роботами,

наукових публікацій, матеріалів наукових форумів, навчальної літератури, навчально-методичних видань та засобів навчання на наявність текстових запозичень (наказ ректора ХНМУ від 27.08.2020 р. № 195); Положення про підготовку та захист магістерських робіт здобувачів освіти, які здобувають ступінь вищої освіти «магістр» у ХНМУ (наказ ректора ХНМУ від 27.08.2019 р. № 371) (https://knmu.edu.ua/wpcontent/uploads/2021/05/polog_magistr.pdf). Не допускаються списування, використання різного роду програмних засобів, підказки, користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими електронними гаджетами під час заняття з метою, не пов'язаною з навчальним процесом. ХНМУ підтримує нульову толерантність до плагіату. Від здобувачів вищої освіти очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Медсестринство в стоматології: навч. посіб. / І.П. Мазур, Л.О. Щербак, С.В. Хлебас та ін. ; за ред. І.П. Мазур.- К.: ВСВ «Медицина», 2017.-160 с. +4 с. кольор. вкл.
2. Медсестринство в стоматології / під заг. Ред. Проф. Короля М.Д. – Полтава, 2019.
3. Сестринська справа: підручник (ЗНЗ І—ІІІ н. а.) / М.М. Касевич, І.Про. Петряшев, В. О. Сліпченко та ін.; за ред. В. І. Литвиненка. — К.: ВСВ «Медицина», 3-є вид., випр. 2017.-816 с.

Допоміжна

1. Основи стоматології: підручник / В.О. Маланчук, А.В. Борисенко, Л.В. Харків та ін. ; за ред. В.О. Маланчука. К.: «Медицина», 2009.-592 с.
2. Терапевтична стоматологія: обладнання та інструментарій: Навчальний посібник./В.І. Герелюк, Н.В. Нейко, В.В. Материнський, О.П.Кобрин: - Івано-Франківськ, 2002. - 95 с.
3. Рентгенографічні дослідження в стоматології: рекомендації для відбору пацієнтів і обмеження радіаційного впливу. Навчально-методичний посібник для лікарів-інтернів за спеціальністю "Стоматологія" та лікарів-стоматологів. Під редакцією проф. Соколової П. Харків ХНМУ. 2020, 64 с.
4. Каськова Л.Ф., Бабіна О.О., Амосова Л.І. Виробнича практика в якості медичної сестри стоматологічного відділення – Полтава, 2009. – 138 с.
5. Клінічні та стоматологічні аспекти ВІЛ-інфекції/СНІДу : навчальний посібник для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів ІV рівня акредитації, лікарів-інтернів-стоматологів та лікарів стоматологічного профілю / І. І. Соколова, С. І. Герман, О. Ю. Стоян, О. Г. Денисова, Т. В. Томіліна. – Харків : ХНМУ, 2011. – 152 с. :

- іл.
6. Невідкладні стани в загальнолікарській практиці : навч. посіб. : у 2 т. Т. 2. / В. М. Ждан [та ін.] ; ред. В. М. Ждан ; Укр. мед. стомат. академія. — 2-ге вид., допов. і перероб. — Львів : Магнолія 2006. — 2020. — 280 с. — Бібліогр.: с. 267-279.
  7. Невідкладні стани в загальнолікарській практиці : навч. посіб. : у 2 т. Т. 1. / В. М. Ждан [та ін.] ; ред. В. М. Ждан ; Укр. мед. стомат. академія. — 2-ге вид., допов. і перероб. — Львів : Магнолія 2006. — 2020- 256 с. — Бібліогр.: с. 248-255.
  8. Касевич, Н. М. Медсестринська етика і деонтологія [Текст] : підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів I-III рівнів акредитації / Н. М. Касевич. — 3-е вид., випр. — Київ : ВСВ “Медицина”, 2013. — 200 с.

Інформаційні ресурси.

1. Всеукраїнська електронна бібліотека
<http://youalib.com/медицина/акушерство-та-гінекологія>
2. Підручники з медицини <http://www.ex.ua/74367524>
3. Репозитарій ХНМУ <http://repo.knmu.edu.ua>.
4. Електронний ресурс
[https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/23603/1/Pages%20from%20Med-Sestra-03-2014_inet.pdf].
5. Електронний ресурс [https://www.researchgate.net/profile/Aidyn-Salmanov/publication/308416633_Sanitarno-gigienicnij_ta_protiepidemicnij_rezim_u_stomatologii/links/57e3d1b108ae4d15ffae8d3d/Sanitarno-gigienicnij-ta-protiepidemicnij-rezim-u-stomatologii.pdf]
6. Електронний ресурс
[https://www.youtube.com/watch?v=YNfzA3FQOhs&ab_channel=%D0%A1%D0%B5%D0%BA%D1%80%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%86%D0%B8%D0%BD%D0%B8].
7. Електронний ресурс [https://www.medsprava.com.ua/article/565-standarti-sestrinskogo-doglyadu-u-stomatolog-zrazki].
8. Електронний ресурс
[https://www.youtube.com/watch?v=gPUMXdm0dY&ab_channel=%D0%A1%D0%B5%D0%BA%D1%80%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%86%D0%B8%D0%BD%D0%B8].
9. Електронний ресурс
[https://www.youtube.com/watch?v=vxDzktXNf74&ab_channel=TVRivne1%2F%D0%A0%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B51].
10. Електронний ресурс
[https://issuu.com/novaknyha/docs/kupnovucka___kononenko_____nevidkla].

